

NIA-AA diagnosekriterier for demens

En arbejdsgruppe nedsat af the National Institute on Aging (NIA) og Alzheimer's Association (AA) offentliggjorde i maj 2011 et forslag til reviderede og opdaterede diagnosekriterier for demens.

Arbejdsgruppens fokus var at revidere diagnosekriterierne for demens som følge af Alzheimers sygdom, men de valgte i samme ombæring at revidere diagnosekriterierne for demens i generel forstand.

Arbejdsgruppen foreslår, at diagnosen demens stilles, når en patient har kognitive eller adfærdsmæssige (neuropsykiatriske) symptomer, der opfylder følgende fem betingelser:

Kliniske kernekriterier for demens

1. Symptomerne påvirker evnen til at fungere arbejdsmæssigt eller udføre vante aktiviteter; *og*

2. Tilstanden udgør en forringelse i forhold til det tidligere funktions- og præstationsniveau; *og*

3. Symptomerne kan ikke forklares af delirium eller psykiatrisk sygdom;

4. Den kognitive svækkelse er blevet påvist og diagnosticeret ved en kombination af

1. anamnesticke oplysninger fra patienten og en informant med godt kendskab til vedkommende; *og*
2. en objektiv kognitiv vurdering i form af enten en kognitiv screening (en mental statusundersøgelse) *eller* en neuropsykologisk undersøgelse. Neuropsykologisk undersøgelse bør foretages, når den sædvanlige kombination af anamnese og kognitiv screening ikke er tilstrækkeligt til at stille en sikker diagnose.

Kliniske kernekriterier for demens

5. Den kognitive eller adfærdsmæssige forringelse involverer mindst to af følgende domæner:

1. Svækket evne til at tilegne sig og huske ny oplysninger. Symptomerne omfatter: at patienten spørger om de samme ting flere gange eller gentager sig selv under samtale, har svært ved at finde sine personlige ejendele, glemmer begivenheder eller aftaler, taber tråden i velkendte handlinger.
2. Svækket dømmekraft, overblik og evne til at løse komplekse opgaver. Symptomerne omfatter: mangelfuld forståelse af sikkerhedsrisici, manglende evne til at håndtere pengesager, mangelfuld evne til at træffe beslutninger, manglende evne til at planlægge komplekse eller sekventielle handlinger.
3. Svækkede visuelt-rumlige færdigheder. Symptomerne omfatter: manglende evne til at genkende ansigter eller velkendte genstande - eller til at finde genstande, der er fuldt synlige, på trods af intakt syn, manglende evne til at anvende simple redskaber eller til at vende tøjet rigtigt under påklædning.
4. Svækkede sproglige færdigheder (tale, læsning, skrivning). Symptomerne omfatter: vanskeligheder med at mobilisere dagligdags ord under samtale, tøvende tale samt fejl i tale, stavning eller skrivning.
5. Ændringer i personlighed, adfærd eller situationsfornemmelse. Symptomerne omfatter: ukarakteristiske udsving i stemningslejet så som agitation, svækket motivation, svigtende initiativ, tab af handlekraft, social tilbagetrækning, nedsat interesse for sædvanlige gøremål, tab af empati, tvangshandlinger eller tvangstanker, socialt uacceptabel eller grænseoverskridende adfærd.

Punkterne nævnt under kriterium 5 er beskrevet så detaljeret, at de kan anvendes direkte i et klinisk interview, der har til formål at afdække symptomer på demens.

Arbejdsgruppen har ikke taget stilling til spørgsmålet om opdeling af demens i forskellige sværhedsgrader. Skelnen mellem demens og *mild cognitive impairment* (MCI; let kognitiv svækkelse) baseres på, om der er tale om en væsentlig forringelse af evnen til at fungere arbejdsmæssigt eller udføre vante dagligdagsaktiviteter.

Dette er grundlæggende en klinisk vurdering, der bør foretages af en erfaren kliniker på baggrund af den individuelle patients situation og en beskrivelse af patientens daglige livsførelse indhentet fra både patienten og en informant med godt kendskab til pågældende.

Kilder

McKhann GM, Knopman DS, Chertkow H, Hyman BT, Jack CR, Jr., Kawas CH, et al. The diagnosis of dementia due to Alzheimer's disease: recommendations from the National Institute on Aging-Alzheimer's Association workgroups on diagnostic guidelines for Alzheimer's disease. *AlzheimersDement*. 2011;7(3):263-9.

[PubMed](#)

Senest opdateret: 21. august 2020